

24.86x34.5	31	עמוד 18	יתד נאמן - יתד השבוע	25/02/2011	26259766-3
יד עזרא ושולמית חלוקת מזון למשפחות נצרכו - 29690					

ארגון יד עזרא ושולמית צילום: צביקה מונר

פורים ופסח בפתח וארגוני התמיכה מנהלים מלחמת הישרדות נואשת כדי לעמוד ביעדי החלוקה

על שולחן החג של מאות משפחות, התלוי ועומד על המאזן המתנדנד של ארגוני התמיכה, מרחפים השנה סימני שאלה גדולים מתמיד ■ השבר הכלכלי, ששבר שיאים נוראיים בשנתיים האחרונות, בא לביטוי בירידה דרסטית בהיקף התורמים, ההופך לאיום מוחץ בעיקר על ארגונים בינוניים וקטנים ■ החקלאים מעדיפים למקסם רווחים גם מעודפים ומסחורה סוג ג', במקום לחלק אותם ■ הנדבנים מחו"ל מפסיקים להזרים כספים ותרומות פרטיות מקוצצות עד למינימום ■ התוצאה: חלק מהמשפחות לא תקבלנה השנה עופות לחג, אחרות תצאנה מרשימת הנתמכות וחלק מהארגונים יאלצו לצמצם את היקף החלוקות בפורים ובפסח בעשרות אחוזים ■ "יתד השבוע" שוחח עם ארבעה ארגוני חסד מאיזורי הפריפריה - מכרמיאל, חיפה, בית שמש ורכסים - ועמד על הדילמה החותכת הנוראה מכל: האם לתת יותר לפחות משפחות או לחלק פחות ליותר משפחות! ■ "דווקא היום כשהיקף הפניות צמח פי שניים, אנחנו דוחים יותר משפחות מאי פעם ותהליך הסינון קפדני ואכזרי מתמיד. קשה לנו להסתכל למשפחות בעיניים. תחושת הכישלון גורמת לנו להרגיש שמעלנו בתפקידנו" ■ מלחמה על כל שקל ■

מתביישים להסתכל למשפחות בעיניים

שחלק מהארגונים הותיקים ביותר, הפועלים מספר עשורים ניצבים, לראשונה מאז היווסדם, על פרשת דרכים מצמררת של פנינו לאן. התופעה הזו, שא"א להישאר שווי נפש מולה, חולשת על רוב הארגונים אבל הגיעה לממדים אקוטיים בארגוני הביניים, בעלי היקף פעילות ממוצע עד קטן. ככל שהארגון מוכר פחות, כך מלחמת ההישרדות שלו קשה יותר.

זו הסיבה שהכתבה הזו מתמקדת בנקודת השפל הזו, בעמותות הפריפריות הזוכות פחות לתהודה ציבורית ומצויות פחות מול אור הזרקורים. אלו שחיות ממש מהיד לפה, מבחיר נתן תוכנית פורים פסח עדיין לא סגורה ולא בטוח עד כמה היא תזרום כסדרה השנה. כואב לומר, קשה לשמוע. אבל חשוב להבין שגם עמותות ש"רק" כמה עשרות משפחות נתמכות על ידה, היא חבל הצלה לא פחות חיוני, בו תלויים חיים שלמים. אם סלי המזון ותווי הקניה לא יועברו השנה, לא רק שולחן החג לא יהיה שלם. תהיה זו תחילתה של התדרדרות

ר. גיל

ברשימת ההוצאות השנתית, פורים ובעיקר פסח תופסים מקום של כבוד. אם בימים כתיקונם העגלה סוחבת איכשהו, בעונות המבחן הללו, היא קורסת לחלוטין. לא מספיק לכבות שריפות ולהשלים חללים קטנים. כדי לעבור את החגים בשלום, צריך תותחים כספיים כבדי ים יותר ועיני כולם נשואות אל ארגוני החסד הנאצלים, שגורל המשפחות הקורסות מונח על כתפיהם.

חבל הצלה

משנה לשנה הופך האתגר הזה מורכב יותר. מצד אחד, מעגל הנתמכים כל הזמן גדל והיקף הפניות מטפס במגמתיות כלפי מעלה. ומצד שני, שורות התורמים מתרדלות בקצב מדאיג. מאזן שלילי מתמשך, שעם הזמן רק מחריף והולך, מייצר תחושות של אי ודאות עד כדי כך,

26.36x33.1	32	18 עמוד	י תד השבוע	י תד נאמן	25/02/2011	26259791-1
יד עזרא ושלומית חלוקת מזון למשפחות נצרכו - 29690						

מרכז חלוקה ומכירה מסובסדת של פסח תש"ע (משולב - אף אחד לא יודע מי המקבל, מי שקונה בסבסוד או מי שקונה במחיר מלא).

כל המחאה וארגון. עוקבים בקפדנות אחר כל משפחה נתמכת כדי לוודא שהיא בקריטריונים המחמירים. אם רווח לה במ"עט או משתחררת הכנסה כלשהי, היא יורצאת מהרשימה. הצנזורה נהיית חסרת רחמים. רק המקרים הקשים באמת נבחרים - מדגישה הגב' טולידנו "מי שידוע כי הוא מתארח בחלק נכבד מהחג, המקרר שלו לא יתמלא כדי שהתרומות היקרות מפז ישמרו לאלו שההתמודדות שלהם יותר מעיקה. אני רואה בעיניים כלות איך אנחנו הולכים ופוחתים. למרבה החסד, עוד לא הגענו לנקודת האל חזור שאנחנו שוקלים חלילה לסגור את המפעל הזה אבל לפעמים אנחנו די קרובים..."

מחסורים נכדים

כשהיה ראוכל רגור ראש ארגון "ח"ש", שהוקם לפני 12.5 שנה לזכר אחרתו ע"ה שטבעה בים וגב' חוה זייבלד מחיפה (ראשי תיבות של שמוותיהן) מתבקש לחאר את המצב כיום הוא מסתפק במילה אחת: "מוזעזע". "אני לא זוכר ימים קשים כ"כ של התמודדות עם מחסורים וחשש מתמיד לבאות" הוא מתאר בכנות "אני יכול לחוש את השינוי בידיים מכמויות המזון שאני מקבל, הפוחתות והולכות. אני נמצא בשטח בזמן החלוקות ורואה את היקף הסחורה שהמשאיות פורקות. יש כל הזמן פחות ופחות חבילות. כואב לראות וכואב עוד יותר כשמבינים שהמצב לא נהיה יותר טוב".

המכסה וקוצצה למינימום. חילקנו את הארגונים לנתחים קטנים יותר ונאלצנו להוציא מרשימת הנתמכים חלק מהמשפחות. בחודשים האחרונים הופסקה החלוקה לגמרי והדאגה הגדולה ביותר שלי היא מה יהא על פסח. אנחנו מקבלים טלפונים ממשפחות אברכים שבאין בשר עושים שבתות פרווה. אם הם לא יקבלו, המצב לא ישתנה כי הם לא יכולים להרשות לעצמם לממן את ההוצאה הגדולה. מבחינתנו התרומה הזו בהקפאה. יתכן שינוי של הרגע האחרון אבל נכון לעכשיו, עם כל הכאב, אין באופק חלוקת עופות לחג. כיום אנחנו לא בטוחים אף פעם מה יהיה ועד הרגע האחרון שרויים בחוסר ודאות. עד שאני לא רואה את הארגון בעיניים, אין לי ביטחון אם הארגון ישלח מה ואם בכלל. כפורים נהגנו למשל לקבל מ"יד אליעזר" המחאות לכ"כ 30 משפחות. אני מקווה שנקבל אותן גם השנה אבל כאמור לא בטוחה בכלום. גם התרומות בכתיים ידרו פלאים. א"א לתאר את גודל המצוקה. אנשים שבעבר תרמו ביד נדיבה, פותחים את הדלת ומודים במבוכה ששקל זה כל מה שהם מסוגלים לתת, אחרת גם להם לא יהיה איך לקנות לחם וחלב. הם לא מתביישים להודות שהם לא מסוגלים יותר כי לכולם קשה. בסה"כ כל סכב שכונתי, שבעבר הניב פירות יפים, מסתכם היום בהכנסות דלות ומאכזבות זה לא משתפר".

צנזורה חסרת רחמים

בלית ברירה נאלצים להיות עם אצבע על

ים על תמיכה של ארגונים מוכרים, שגם הם מתמודדים עם הקשיים הכלכליים ומסוגל-ים פחות לגבות אותנו. אחד מהם, שסיפק לנו מוצרים בייגוד והנעלה, חסם אותנו בעת האחרונה ל-90 משפחות בלבד ולא מאפשר לנו להוסיף אליהם נזקקים חדשים. ארגון אחר שסיפק לנו משך שנים סכום חדשי נאה מאד, בסביבות 25-27 אלף שקל, בזכ-ותו יכולנו להעניק זכויות קניה לביגוד, הנעלה, אוכל ועזרה ראשונה אחרת (כמקרה"ם של ניתוקי חשמל, סיוע ליתומים ואלמ-נות), קיצץ את הסכומים ביותר ממחצית. הסכום שנותר בקושי מכסה היום צרכיהן של 40-50 משפחות. למרות שמדובר בתווי קניה במכולת של כסכום של 300 שקלים, המהווים טיפה מים ההוצאות, המשפחות מחכות לו בכיליון עיניים. בזכותו הם מצליחים להשלים פערים במוצרים שלא היו ברי הישג חזקים בעוד טווח נשימה".

מי יבטיח עוף לשבת?

"המצוקה הכי גדולה שנוצרה היא בתח-ום העופות. פרויקט החלוקה שלנו "עוף לשבת", שנתמך משך 7 שנים ע"י ארגון בארה"ב, עומד לקראת קיצו בעקבות קשי-ים שנקלעו אליו. בתחילת הדרך קבלנו מידי חודש ארגון עופות לכל משפחה וכסביבות 150-170 משפחות זכו לתמיכה מסודרת. כאשר החלו הכמויות לרדת, נאלצנו לחצות את הארגונים. המשפחות הגדולות המשיכו לקבל ארגונים שלמים והקטנות יותר הסתפ-קו בפחות. בשנה שנתיים האחרונות ירדה

אל התהום, קריסה טוטאלית של משפחות שלמות.

יותר פניות פחות תרומות

"יתד השבוע" יצא לסיור עצוב מייצג בקרב ארגונים, מצפון ועד מרכז, ונתקל בפתיחות יוצאת דופן של האחראים, שמצ-או בכמה הזו מקור לשפוף את ליבם על הימים הלא פשוטים שהגיעו אלינו. "המצב היום קשה מאי פעם ולצערי הפעילות שלנו הולכת ויורדת" מתארת א. טולידנו מארגון "יד לנצרך" ברכסים שנוסד לפני 20 שנה. הארגון, שהחל דרכו מסיוע מינורי למשפ-חות נזקקות, צמח בסיעתה דשמיא, עד שכיום תלויים בתמיכתו הקבועה כ-200 משפחות נזקקות. החלוקות, שכללו מצרכי מזון, תווי קניה וגם בייגוד והנעלה, מצויות השנה בסיכון מוחשי המביא את הגב' טולידנו לתחושת חוסר אונים קשה. "הצטמצמו מאד מבחינת היקף התרומות הכספיות" היא מודה בשברון לב "היקף הבקשות לא מצטמצם אפילו לרגע אבל אנחנו כן. המצב החמיר מאד. ברכסים לפחות, יש קושי תעסוקתי גדול ונשים רבות לא מצליחות להביא פרנסה. מי שמצוידת בתעודה נודדת עד צפת ומעלות ולא בוחרת באף הצעה. מי שלא, כורעת תחת החובות והבקשות לתמיכה הן בהת-אם"

מה נשתנה בעיקר?

יש לנו היום פחות על מי להסתמך. מעבר לתמיכות כספיות מקומיות, אנחנו מתבסס-

25x34.11	33	18	עמוד	י תד השבוע	25/02/2011	26259812-5
יד עזרא ושולמית חלוקת מזון למשפחות נצרכו - 29690						

הבושה נעלמה

חלפו הימים בהם הסתמכות על שולחנות חסד הייתה כתם שצריך לטאטא היטב. בושה היא לוקסוס שחסרי כל, המתרכזים בקיום ילדיהם הרעבים, לא יכולים להרשות לעצמם. הם מעדיפים להסתובב עם תורת נתמך רשמי, מאשר לחוות בקרסת מפעל חייהם הביתי. הם לא יהססו להירשם במספר ארגונים בו זמנית ולחזור בעצמם במגוון העמותות, כדי לסדר לעצמם תמיכת מינימום, שתרים להם את הראש מעל המים. כל ארגון שקם ידע שאם התורמים לא מגיעים בקלות, אזי הנזקקים מריחים אותו בלי קושי. אין צורך בפרסום ובמאמצי שיווק מיוחדים. שמו ילך לפניו בקרב מחפשי הלחם והעבודה. הם כבר יתרפקו על דלתותיו להבטיח מקומם ברשימה ולא יבחנו ברמעות ובתחנות כדי לשכנע מדוע הם בקריטריונים לכל הרעות ולמה אסור לו בשום פנים להשיכם ריקם מלפניו.

"העור של אנשים נהיה היום יותר עבה" מתארת הגב' טולידאנו מארגון "יד לנצרך" ברכסיס. "זה לא כמו פעם שהיו עסוקים בהסתרה ובהכחשה. אנשים למדו להתקשר ולבקש על עצמם. הם לא מחכים שהשכן ישים לב, שבן המשפחה יתעורר להתחנן עבורם. הם פשוט מרימים טלפון ומבקשים להירשם אצלנו. ככה זה עובד היום. לא קל לאף אחד אבל אם רוצים לשרוד, אין ברירות אחרות".

"בשנה וחצי האחרונות המשפחות הנצרכות נמצאות במגמת עלייה. המצב קשה מאי פעם וחלקן ממש בקרסת מערכות". מתאר הרב אידנסון מ"קופה של צדקה" ברמת בית שמש א' "רכיבים לא מתמודדים אפילו עם ההוצאות השוטפות. הם חייבים למכולת, למוסדות הלימוד, לחברות הגז, החשמל והמים, כולל לבנקים, משכנתאות והוצאה לפועל. הם מסובכים כספית, רגשית, ונפשית וזו שרשרת המובילה אלינו פונים בלי גבול".

בארגון "יד עזרה ושולמית" בצפון מצביעים הנתונים על עלייה דרסטית במספר הפונים. חיים לוי מנהל הלוגיסטיקה מתאר שינוי דרמטי באופי הפניות. "לא רק עניים מדפקים על דלתנו גם אנשים נורמטיביים לחלוטין. שני בני הזוג עובדים והם לא מתמודדים. כיום פונים אנשים גם ממעמד הביניים, שהמשכורות המשותפות שלהם לא מכסות את העלויות הגבוהות. המחירים האמירו והשכר דורך במקום, כך שהיקף הקניות הצטמצם. תעריפי הירקות לדוגמה זינקו ב-22.4%, הסוכר ב-11.5% ומחירי השמנים עלו ב-20%.

אנשים חושבים פעמיים לפני השימוש במים ובחשמל והולכים ברגל ממקום למקום כדי לחסוך בהוצאות נסיעה, לעבודה לקופת חולים וכד'. הם באים אלינו בדרכים עקיפות, מתביישים לומר אין לי מה לאכול ורק החוש השישי של אנשי הצוות מחלץ אותם מהסחרור". מתאר לוי את גודל המצוקה "לפני כחודש נכנס זוג, ששניהם עובדים בעבודה מסודרת בכרמיאל. לאחר שהמסכות ירדו, ספרה האישה בדמעות ובקול חנוק שאין באפשרותם לשלם חשבונות מים וארנונה. הבעל עמד לידה חסר אונים ורק הנהן בראשו". אלו סיפורים שבכל שבוע. "אנחנו מרגישים את הקושי הגובר של העשירון הממוצע" מחזק שמעון פינטו מנהל אזור הצפון ביד עזרה ושולמית.

"יש לחץ גדול מהציבור לקבל סלי מזון. אנשים שלא העזו בעבר ולא היו מעלים בדעתם לבקש עזרה, פונים כלית ברירה. פעם רבה בחיידר ועזרת גנת יכלו לפרנס כבכוד. היום עם כל החובות, ההוצאות השוטפות והמשכנתאות על ראשם, הם בין הנתמכים. בשלב מסוים בחודש מגיעים איתותי המצוקה. בהתחלה קיים עוד מחסום הבושה הגורם להסתבך ולשקוע בחובות כבדים, עד שמבינים שאין מנוס ומתייצבים בגלוי כדי לבקש עזרה. אם לא למענם אז למען ילדיהם. יש סיפורים קשים ועצובים. ילדים ומבוגרים באים לבתים החמים שהקמנו עבור מצבי מצוקה, שם הם מקבלים ארוחות צהריים חמות ופעילויות העשרה. אנחנו מקבלים פניות מראשי כוללים, ראשי מוסדות ורבני ערים, אבל גם מאנשים עצמם. הבושה כבר לא משחקת. סדרי העדיפויות השתנו ולנגד העיניים ער מדת המשפחה שצריך להאכיל ולהלביש. בשבילה מוכנים לבלוע הכל".

ארגון 'ח"ש' מתפרס על פני מספר פרויקטים, מחלוקת מזון, חלוקת ריהוט במחיר סמלי, (ברשותם מרכז ענק לאביד-וי בית יד שנייה) ועד מימון חינוך או במחירים סמליים לטיפול שניניים בילדים ומבוגרים ומצוקת התרומות ניכרת לאורך השנים האחרונות. מידי פורים הם מחלקים כ-300-400 חבילות מזון (חבילה גדר לה של מוצרים יבשים בתוספת עופות וממתקים) ובפסח כ-1200-1500 חבילות (כולל מוצרים יבשים, קפואים דגים וערפות, תבלינים ומגוון פרות וירקות). החלוקות נמשכות לאורך כל השנה אבל סוכלות ממצוקה רבה כחגים.

קיצוצים בלי הפסקה

"כל מערך התרומות קוצץ. זה כולל תרומות כספיות, תרומות של מצרכים וכן תרומות מאנשים פרטיים". לדעתו, הארגונים הקטנים משלמים את המחיר הכבד ביותר. "כשנים האחרונות יש מגמה של ריכוז התרומות בארגונים הארציים המוכרים, שהפכה את התמודדות הארגונים הקטנים לקשה יותר. התהליך רווח גם בקרב החברות הגדולות, המעדיפות משיקולי נוחות לרכז את תמיכותיהן בארגון גדול אחד, במקום להתפורר ע"פ עשרות ארגונים קטנים. סימפטום נוסף של המציאות הכלכלית החדשה הוא בקיצוץ משמעותי בתרומות מוצרים, שבעבר הופנו אוטומטית לנזקקים וכיום משמשים עוד מקור לרווחים. החברות מנסות למקסם את הרווחים גם ממוצרים סוג ב' וג', עם תאריך קצר מועד שקשה לשווק בשוק הרגיל, ומציעות לסיטונאים המעוניינים בכך מבצעים משתלמים, שישאירו את הכסף בידיים שלהן. קופסות אות שימורים עם אריזה עקומה וחבוטה, שבעבר נתרמו או נמכרו בשקל, הולכות היום למכולות פחות כרניות במחירים זולים, שמשתלמים לשני הצדדים. גם המגדלים הנדיבים, שבעבר תרמו בחפץ לב ובאופן בלתי אמצעי, מסתתרים היום תחת חברות גדולות ונוקשות שאינן ממהרות לפתוח את הכיס. החקלאות שאינה במיטבה, עברה תהליך של הפקעת השליטה מידי החקלאי הקטן לטובת מגדלי ענק, המרכיזים תחתיהם כמה עשרות חקלאים ומשלמים להם עבור הסחורה. לא עוד חקלאי עצמאי חביב התורם מעשרותיו לארגונים נצרכים. היום החקלאי הממוצע הוא שכיר עם ערכי נתינה פחות מובנים מאליהם, שגם לא יכול לקבל החלטות בעצמו. ככל שהמצב מחמיר, כך יותר חקלאים מפסיקים להיות בעלי בית קובעים, כשהארגונים, הנמצאים בין הכיסאות, משלמים את המחיר. יש מפעלים ומגדלים הממשיכים, למרות הכל, ללוות אותנו במסירות מהיום הראשון לפעילותנו ועד היום. חלקם קצו צו בכמירות אבל משתדלים להמשיך בתרומות מידי חג. אבל הרוכב הגדול לא מסוגל להמשיך".

מי יישאר מחוץ לרשימה?

יש מספיק לכולם? אתם מוצאים עצמכם אומרים הרכה פעמים 'לא' לפוני ים חדשים?

"חד משמעית כן, ולצד זה יקרה גם השנה. החלוקות הצטמצמו בגודל. אם בעבר חילקנו בערב חג 12-15 סוגי ירקות, היום ירדנו במבחר ל-7-8 סוגים. היינו

רגילים לסטנדרטים אחרים אבל בשנתיים האחרונות אנחנו מתרגלים לשינויים. המצב מחמיר כל הזמן. בפסח מתמודדים עם המורכבות הכי גדולה בשל ההקפדה על כל הרכיבים בהכשרים המהודרים. קשה למצוא מימון לכל המצרכים היקרים והשאלה הקשה היא תמיד לא למי נותנים, אלא על מי מדלגים".

הדילמה המייסרת והנוראה שחווים היום כלל הארגונים טרום החגים והקיצוצים, שהפכה כורח המציאות היא: האם לחלק סל קטן ליותר משפחות או סל גדול לפחות משפחות. יהודה ראובברגר מגדיר זאת "סוג של משפט שלמה שהוא בלתי אפשרי לכולם". אישית הוא נוטה לכיוון המעט והאיכותי. להתפטר על פחות משפחות כאשר מי שכבר מקבל יכוסה בכל צרכיו באופן טוטאלי. "לפחות מי שנעזר ידע שקיבל את המקסימום" הוא מסביר. "קשה לנו לעמוד מול משפחות ולרמר את הלא. חלקן היו רגילות לקבל מאיתנו כל טוב שהם נזקקו לו והיום בעלויות הדמיוניות של המוצרים לפסח, הם יותרו בלא כלום".

הפניות לפסח מתחילות לפני פורים

ארגון "יד עזרה ושולמית", שהוא היחיד מבין המופיעים כאן הפועל בפריסה ארצית עם פעילות היקפית שכוללת גם בתים חמים ומדרשות לבני נוער, הוא סמל ודוגמה למצב הבלתי אפשרי שהנסיבות הכלכליות יצרו. גם ארגון ותיק כמוהו (21 שנה) החולש בתמיכתו מקרית שמונה ועד אילת, מרגיש את חרב הגזרות המתהדקת חונקת אותו עד הגרון ממש.

בשנה רגילה בעיתוי כזה, 3 שבועות לפני פורים ו-7 לפני פסח, הם כבר ידעו פחות או יותר היכן הם עומדים והרכישות לקראת החגים היו בשלבי סיום מתבקשים. "השנה עדיין לא התחלנו וסימני השאלה גדולים מתמיד" מתאר שמעון פינטו, מנהל אזור הצפון ב"יד עזרה ושולמית". הציבור מריח את החסר וממהר להבטיח מקומו. באופן אבסורדי, אפקט ה"אין" בא לביטוי בהגדלת הצובאים על פתחי העמדות. "בשנה שעברה הפניות לפסח החלו רק אחרי פורים, השנה כבר התחלנו לקבל פניות לפסח ואנשים נשמעים מודאגים מתמיד".

הדאגה היא לחם חוקם של מארגני כל הסניפים. לדברי פינטו, הלחץ הציבורי גובר והולך וקיימת עליה של פי 2 בהיקף הפניות מלפני שנה וחצי, בין היתר, בעקבות עליית מוצרי המחירים הבסיסיים שהכניסו למעגל העוני גם משפחות ממעמד הביניים (פרוט במסגרת). בשנה האחרונה חולקו רק באזור הצפון 2000 סלי מזון מכרמיאל, צפת, חיפה ועד הקריות, ובפסח חולקו 12 אלף סלים בארגון, שכללו כ-35 מוצרים כל אחד. שום דבר לא היה מובן מאליו.

למה החקלאים הפסיקו לתרום?

"הטרגדיה כפולה ומכופלת" מתאר פינטו "יש לנו חקלאים מקסימים התורמים מכל הלב והאהבה כל שבוע סחורה אך בעקבות עליית המחירים הם לא יכולים לתרום... החקלאים, ואפילו הבעלים המפעלים, לא ממהרים להיפטר ממוצרים פגומים ומעדיפים במקום לחלקם חינוך למכור אותם בשקל למגזר הערבי. את הסחורה סוג ב' רג' הם מוכרים קצת יותר בזול מסוג א' והזוועה מתרחשת ממש מול עינינו. יש חקלאים המודים כי לאור הוצאות התפעול הגבוהות, לא משתלם להם כלל לקטוף את הסחורה. הציעו לנו לקטוף בעצמנו שדות בצל שלמים בגלבו (הדורשות מכרנות מיוחדות ומגרדות שאינן רלוונטיות מבחינתנו) שאף אחד לא מתכוון לקטוף. הגיעו דברים כדי כך, שיותר זול להם להשמיד את היבול מאשר לקטוף אותו!"

מחירי המים והמסים התייקרו ומכבידים על המערכות וגם מצרכים בסיסיים האמירו פלאים. ניהלנו מלחמה מול קרטל הלחם ואנחנו מסבסדים 20 אגורות לכל כיכר (כיכר אחת ב-6.90 א 3 כיכרות א 3 חלות ב-10 שקל), מה שמביא לחיסכת חודשי אדיר (למעלה מרבע משכורת של אברך ממוצע!) בסדר גודל של מאות שקלים בקרב משפחות גדולות הצורכות 3-4 ככרות ליום, מידי חודש אנחנו מזמינים עבור משפחות נזקקות 20-30 משטחים סוכר, שמן וקמח ובתקופה האחרונה החשבונות יות הגיעו לסכומים דמיוניים עקב עליית המחירים. כיום סל פורים נע בסביבות 200 שקל למשפחה וסל פסח נע בין 180 לסל קטן, 300 לסל בינוני ו-500 לסל גדול. הסלים כולל-ים פירות וירקות, מצות, שמן סוכר, קמח מצה, ממתקים, עופות, דגים, יין, קטניות, ריבות שימורים ועוד ועוד.. הדלק לשינוע עלה בעשרות אחוזים ומשפיע על מערכת הצריכה. מיכל דלק שהיה מספיק לחודשיים, מספיק בקושי לחודש אחד. אנחנו חושבים פעמיים אם לשלוח את המשאית לאיסוף תרומות מזון וצריכים לעשות חישוב שהתרומות יהיו שוות את ערך הדלק שתיקח הנסיעה...."

התרומות מארה"ב ירדו נחצי לפחות

"יד עזרה ושולמית", שחרט על דגלו את העזרה לשכונות הפריפריה, בהן הפעילות של הארגונים היא על אש נמוכה בהרבה, מחלק מעל 120 טון מזון כל שבוע. אלו כמות אסטרטגית המחייבת עבודת נמל-ים מתישה, שנהיית מפרכת בעקבות הקשיים הכלכליים.

"כפסח בשנה שעברה החלוקות שלנו נעו בסדרי גודל של כ-3.5 מיליון שקל בשנה אבל בעקבות זינוק במחירי מוצרי היסוד כמו סוכר ושמן נצטרך לגייס עוד למעלה ממיליון שקל כדי לעמוד בסטנדרט"

25.71x33.83	34	עמוד 18	י תד נאמן - י תד השבוע	25/02/2011	26259832-7
י ד עזרא ושלומית חלוקת מזון למשפחות נצרכו - 29690					

משפחת לב
ח"ש. מלרם
איכות
הסביבה

ים של אותה חלוקה" משתף אותנו פינטו בפרטים הקטנים הגורליים "אנחנו תלויים כחסדי שמיים ומנהלים מלחמת קיום מידי חודש בחודשו. יש לנו הרבה פחות תרומות כספיות מבעבר. אחרי המשבר הגדול באר"ה"ב, ירד היקף התרומות בכ-60%-50%."

זה בא לביטוי בדחיית יותר משפחות? "אין לנו ברירה וכיום מערכת הסינון הרבה יותר חזקה ונוקבת. אנחנו מקבלים רק מקרים קריטיים באמת. משפחות המסוגלות איכשהו לשרוד הן בסדר עדיפות נמוך. פעם התפשרנו אבל היום הנהלים קשוחים. אנחנו עושים מאמצים אדירים ופונים לציבור בכל דרך כדי לעמוד במכסות הפורים-פסח השנה, נערכים ככל יכולתנו כדי שבכל בית בישראל יוכלו לחגוג את הפורים בשמחה ואת חג פסח כבני חורין. באמצעות תרומות נדיבי עם ושיתוף פעולה עם מנהלי רשתות המזון הגדולות ומנהלי כתי הספר, מתנדבים ובני נוער לאיסוף מוצרי מזון בסופרים הגדולים ובחנויות אנחנו מקווים להצליח. כבר עברנו ימים קשים ותמיד ראינו סיעתא דשמיא. רק באחרונה ריחפה על המקום סכנת סגירה והפעילות הייתה בסכנה מוחשית בעקבות כך שאולם ביה"ס הגדול בו פעלנו נדרש למטרות אחרות. בשום פנים לא יכולנו להקצות 10 אלפים שקלים לשכירת מבנה אחר ובחסדי שמיים קיבלנו ברגע האחרון בתרומה מחסן גדול ממדים שאליו עברנו לאחרונה. זכות הציבור עמדה לנו. אני מאמין שמשמיים לא רצו לגרום עוגמת נפש עצומה לכל המשפחות הממתינות לאספקה שלהן ומקווה שנוכל לרצות את כולן ולא לאכזב גם השנה."

לא מרימים ידיים

שלא תטעו, אווירת הקדרות המנשבת ממרבית הארגונים, איננה מדד שטח להיקפי העזרה שיזרמו מהם. רוחות הלחימה, ההתמדה והנחישות בקרב אנשי הארגונים, מסייעים ברוב המקרים לעמוד ביעדים. מזיעים יותר, מתכזים כפול וישנים פחות, העיקר לא להניח למצב להשתלט על פערי לוח החסד, לא להשאיר אנשים בודדים במערכה. איך אמר לנו מנהל אחד הארגונים בהתייחס לתיאורינו הפסימיים על המצב ברוב הארגונים: "אם אני מאכזב רק שמינית מהמשפחות התלויות בי, אם אני מקצץ סלים ולא מספק מנה עיקרית בגלל שלא הצלחתי לגייס עוד תורמים, זו אשמתי ועלי לפנות אותו יום את כיסאי למישהו שכן יעמוד ביעדים. זו אחריות גדולת ממדים שלא תלויה לא בגזרות כלכליות ולא במצב-בס המתנדנד של התורמים אלא בי בלבד. כל מי שסומך עלי ששולחן החג שלו יהיה מלא, לא יכול לשמוע ממני לא. זה בלתי אפשרי."

להיות היום בצד הנותן. עלינו בתמיכה והיקף התרומות שלנו כיום עומד על 5 מיליון של בשנה.

ב"קופה של צדקה" מקפידים על פרסום חיובי של "תנו לו הזדמנות" ו"אתה יכול להציל ולכנות" במקום להציג את הצד הטרגי את האסון והשכול, שכיום מייצרים אנטגוניזם בקרב התושבים. בנוסף, הם סבורים שחלוקת תפקידים נכונה, תוך הצבת יעדים ממנה לא זזים, משיגה תמיד את התוצאות. המבחן היה בערב סוכות האחרון כאשר אחרי כל המגביות נותרו עדיין 15 משפחות במצב קריסה. נדרשו 180 אלף שקל כדי להציל אותן והמשימה נדרשה בלתי אפשרית. מישוהו הבטיח לתרום 60 אלף שקל, בתנאי שיתגייסו להשיג את היתרה, וצוות של שבעה אנשים שגויס למטרה החליט לעשות את הבלתי יאומן. כל אחד מונה על תחום אחר (גיוס מבתי כנסת, מאנשים פרטיים וכיו"ו) ולא שב אל ביתו עד שהיה בידי הסכום הרצוי, גם אם נדרש לבצע סכב שני ושלישי להשלמת החסר.

האחריות מחייבת

הרב אידנסון מאמין שצורת עבודה כזו, המתמקדת בתרומות מבית בכל העוצמה והאינטנסיביות שתיארנו, היא מתכון בדוק שיציל ארגונים שחלילה שוקלים לפרוש מהזירה. "אנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו לא להיות שם. חשוב שכל אחד ינסה לתת כל עוד הוא מסוגל למען כל הרעבים והנזקקים" - הוא טוען.

על הנקודה הזו אין ויכוח. נטל האחריות מונח לכולם חזק על הכתפיים, לוחץ בעוז על הלב. וכולם מתכוונים למשוך עד קצה גבול היכולת. "קשה לנו להביט למשפחות בעיניים ולרדת שבגללנו שולחן החג שלהם יהיה חסר, אנחנו מתביישים לראות את הייאוש והכאב כשאנחנו אומרים להם לא" מתארים לנו בארגונים "ביזיון שלהם הוא הביזיון שלנו והכבוד שלהם הוא הכבוד שלנו". ואשרי העם שיש לו ממערכת חסד אכפתית ומצפונית כזו.

במקביל לירידה בהיקף התרומות, נוספו משפחות רבות הזקוקות לעזרה. רק כפסע היה ביניהם לבין התדרדרות כואבת שתביא להפסקת הפעילות. זה היה השלב שבו החליטו לבנות את תוכנית ההצלה המוכיחה עצמה עד היום.

"ראינו שאנחנו במצוקה גדולה ושאל לא נתגייס באופן מאד רציני נקרוס. אבל במק"ו"ם להיכנע ולהרים ידיים החלטנו לבנות תוכנית של הרחבת הכוחות והשקעה מסיבית, שתעמיד אותנו על רגלנו" מתאר הרב אידנסון. התוכנית שלו, המומלצת לכל מי שמרגיש שהאוויר מתחיל להתרוקן מבלון התרומות שלו כוללת כמה צעדים. בראש ובראשונה מיצוי המשאבים הפנימיים. במקום להסתמך על מקורות חיצוניים, להתמקד בכוח השכונתי הגדול ולנהל מערכת הסברה, שתפקח לתושבים את העיניים בדבר "עניי עירך קודמים". באמצעות פרסום ושידור לתושבים, הציג הארגון את האבסורד הכולל של התגייסות תושבים בסכומים נכבדים עבור מקרים חיצוניים, תוך התעלמות מצרכי השכן ממול שלפעמי"ם גווע ברעב אבל בשום פנים לא מוכן שפניו או שמו יתנוססו לראווה כדי לחלץ אותו ממצבו. המקרים הרבים, שאין סיכוי שיגיעו לאחוזי התושבים, הופכים עקב כך לקריטיים, למרות שתוך התגייסות כללית אפשר למנוע אותם בקלות.

כוח התושבים

"הרעיון הוא לנצל את מקסימום האפשרויות מתושבי השכונה ולגייס יותר כוחות כדי להגיע אליהם ולפתוח את עיני" הם וכיסם" מסביר הרב אידנסון "יש לנו בסביבות 4000 תושבים, שאם כל אחד יתחייב לסכום מסוים, נוכל לכסות את כל מצוקות התושבים, והן לא מעטות. הגדלנו את המודעות והגדלנו את התרומות השוטפות והוראות הקבע. היום אנשים מהמעמד הבינוני שהבינו את העיקרון תורמים יותר מבעבר. למרות המצב הקשה, הצלחנו בדרך זו להרחיב את מעגל התורמים. חלקם אנשים שנפלו והשתקמו ומוצאים לנכון

המוטו הזה מוביל את מרבית הארגונים אבל למרבה הכאב יש מנהלים שמאכזבים את עצמם שוב ושוב. הם לא מרימים ידיים אבל המצב מכניע אותם. הרב שמואל זלמן אידנסון יו"ר "קופה של צדקה" ברמת בית שמש א' מזה עשר שנים סבור, שכל ארגון יכול לצוץ על פני המים הסוערים בתקופתנו באמצעות תכנון, ארגון ועבודה ממוקדת קשה הממצה את הפוטנציאל המקומי של העיר. הניסיון הוא זה שמדבר מגורונו. עובד-דה. "קופה של צדקה", שהחל דרכו עם חלוקת תלושי מזון למשפחות נזקקות בשלב ייסוד השכונה, מצליח להתרומם כל שנה בהיקף פעילותו ובניגוד לכל התחרות הוא מתרחב ועולה. תזת חסות הארגון פועלים כיום ארגונים נוספים, שנועדו לגבות את העשייה ולכסות כל צורך, כולל: "ארגון מאזנים" המספק הכוונה כלכלית, מחלקה להלוואת כספית בחסות "גמ"ח קרן לוי ישראל" שכיום הוא הגמ"ח המרכזי ברמת בית שמש ועומד בין היתר מאחורי היחמה המתרחבת של מכירות פרות וירקות ומכשירי כתיבה בחצי מחיר ועוד. פעילויות הפורים פסח נמצאות אף הן במגמת עלייה כל שנה. בשנה שעברה עמד היקף החלוקה בפורים על כ-420 אלף שקל ומחזור פסח עמד על סביבות מיליון שקל והיקף כ-500 משפחות, כאשר השנה יצמחו המספרים עוד יותר.

מתחזקים מנפנים

מצבם הכללי לא שונה משל ייתר הארגונים. הארגון מסתמך ברובו המוחץ (95%) על תרומות מקומיות וכמעט אפס מקורות מחו"ל כאשר 70% מהתרומות הן של מעמד ביניים ממוצע ורק 30%-40% מתורמים גדולים. הרב אידנסון מתאר לנו את המהלומה העזה שספג הארגון כאשר חלק ניכר מהתרומות "השמנות" נעלם ואיננו. כ-90% מהתורמים הגדולים קצצו סכומים או חדלו לחלוטין מתמיכתם. רבים מהם, אנשים מתוך השכונה, נפלו בעצמם ולא מסוגלים להמשיך ולממן את הארגון. חלקם אף הפכו לנזקקים הנעזרים בקופה!